

Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor dă bomba din planurile Guvernului: Colecții valoroase pot ajunge să fie vândute dincolo de granițele țării

 By FLUX 24 14 august 2023, 16:31

Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor (CNMC), organismul științific de specialitate în domeniul patrimoniului cultural mobil, care funcționează pe lângă Ministerul Culturii, transmite punctul de vedere, semnat de toți cei 21 membri, experți acreditați în domeniul patrimoniului cultural care formează comisia și își desfășoară activitatea în diferite instituții publice de cultură sau științifice din România, prin care sunt respinse complet o serie de măsuri prevăzute în textul normativului, care dacă ar fi puse în aplicare ar aduce cea mai gravă atingere domeniului cultural din ultimii 33 de ani.

„În completarea atribuțiilor enunțate anterior, conform Legii 182 / 2000 și Regulamentului de Organizare, CNMC mai avizează metodologiile, normativele și măsurile tehnico-științifice din domeniul patrimoniului cultural mobil, precum și strategiile aferente. Astfel, Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor precizează că ar fi trebuit consultată înaintea punerii în mișcare a unor măsuri care vor reteza sistemul instituțional cultural din România. Constatăm acest comportament autoritarism de multă vreme, inclusiv din atitudinea diverselor UAT, care ignoră necesitatea de a solicita avize CNMC pentru proiectele proprii din domeniul muzeal.

În aceste condiții CNMC solicită eliminarea următoarelor

1. „Art.VI (1) Numărul de posturi vacante, neocupate, fără personal încadrat, din statele de funcții aprobate potrivit legii la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se anulează;”

Multe dintre posturile vacante la data prezentei în organigramele instituțiilor muzeale au rol capital în vederea conservării, restaurării și valorificării patrimoniului cultural național. Mai mult decât atât, unele nu au putut fi ocupate din cauza perioadelor îndelungate de blocare a posturilor, iar în alte situații tocmai din cauza lipsei personalului de specialitate apt să le ocupe, mai ales pentru anumite domenii de nișă, hiperspecializate.

În condițiile în care atragerea de resursă umană către domeniul cultural, unde salarizarea nu este tocmai ofertantă raportat la condițiile grele de lucru din muzee, unde mare parte din activități se desfășoară în depozite, laboratoare sau pe șantiere arheologice, tăierea avansată de Guvern ar afecta integritatea patrimoniului cultural național. Muzeele, prin natura activităților prestate către comunitate, au nevoie de personal de specialitate de înaltă calificare, cu experiență în domenii diverse (istorie, artă, antropologie, științe ale naturii, științe tehnice, arheologie, epigrafie, numismatică), la care se adaugă competențe specifice din sfera digitizării, marketingului, comunicării, educației muzeale, managementului de proiect. Odată pierdute posturile și posibilitatea de angajare a specialiștilor și compromise mecanismele instituționale, este imposibil de reconstruit pe termen mediu un sistem funcțional de protecție a patrimoniului cultural. Majoritatea muzeelor își suprasolicită resursa umană existentă pentru a-și îndeplini misiunea, în funcție de nevoile comunității sau de obiectivele stabilite de ordonatorii de credite.

2. „Art. XX (1) Începând cu data de 1 ianuarie 2024 instituțiile publice cu personalitate juridică aflate în coordonarea/subordonarea/autoritatea autorităților publice centrale/județene sau locale își pot desfășura activitatea dacă îndeplinesc următoarele condiții cumulative: a) Au un număr de peste 50 de posturi aprobate conform legii și efectiv ocupate în structurile organizatorice; b) Activitățile desfășurate de instituțiile publice nu se suprapun peste sau sunt similare cu alte activități desfășurate de alte instituții publice cu obiect de activitate același sau similar;

(2) Instituțiile publice care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la alin.(1) se pot comasa/desființa/reorganiza/fuziona sau transfera activitatea și personalul încadrat către alte structuri organizatorice inclusiv către structurile organizatorice aflate în coordonarea/autoritatea/subordonarea autorităților publice locale prin modificarea corespunzătoare a numărului de posturi, organigramei și a regulamentelor de organizare și funcționare;

(3) Prin comasare/desființare/reorganizare/fuzionare sau transfer a activității

a) o reducere cu cel puţin 15% a numărului de personal proporţional atât pentru funcţiile de conducere cât şi pentru funcţiile de execuţie;

b) o reducere cu cel puţin 15% a cheltuielilor de funcţionare, respectiv a cheltuielilor materiale şi servicii;”

Aşa cum se arată şi în poziţiile oferite de către Reţeaua Naţională a Muzeelor din România (RNMR) şi Institutul Naţional pentru Cercetare şi Formare Culturală (INCFC), în urma aplicării pompieristice a măsurilor din Proiectul Ordonanţei de urgenţă, cel puţin 61% dintre instituţiile culturale vor fi desfiinţate. Muzeele nu fac nici ele excepţie. Amintim aici că în conformitate cu definiţia ICOM, muzeele sunt instituţii aflate permanent în serviciul societăţii care cercetează, colectează, conservă, interpretează şi expun patrimoniu material şi imaterial. Prin urmare, principala funcţie a muzeului este colecţionarea, recuperarea, cercetarea, conservarea patrimoniului cultural, şi doar ulterior divertisment şi entertainment public. Deschise publicului, accesibile şi incluzive, muzeele încurajează diversitatea şi sustenabilitatea. Ele operează şi comunică etic, profesional şi cu participarea comunităţilor, oferind experienţe variate pentru educaţie, delectare, reflecţie şi schimb de cunoştinţe. În cea mai mare parte a unităţilor teritorial-administrative muzeele sunt principalul furnizor de programe cultural-educative pliate pe nevoile comunităţii. **Aplicarea acestei măsuri în forma prezentată va genera dispariţia identităţii locale reprezentată de instituţiile muzeale judeţene şi locale.**

De asemenea, măsura creează premisele nerespectării de către anumite UAT-uri a actelor (donaţii, testamente) care au avut ca efect înfiinţarea unor instituţii muzeale în conformitate cu clauzele donatorilor, iar acum aceste muzee vor fi desfiinţate! În cazul în care generoşii colecţionari care au oferit Statului român un patrimoniu aşa valoros au condiţionat menţinerea donaţiei, cum de cele mai multe ori aşa s-a întâmplat prin dispariţia unor instituţii muzeale, Statul poate pierde acum colecţii valoroase care pot ajunge să fie vândute dincolo de graniţele ţării. Este unul dintre aspectele cele mai grave. Unele muzee, de dimensiuni relativ mici, dar cu colecţii importante, au fost constituite în perioada interbelică sau chiar înainte de Marelui Război, prin donaţii ale Colecţiilor şi clădirilor, cu clauze ferme legate de păstrarea nealterată a identităţii lor.

Nu în ultimul rând, în conformitate cu definiţia muzeului enunţată anterior, un alt aspect vizează dezvoltarea sustenabilă şi efectele economice, turismul cultural. În prezent România se bazează printre altele şi pe oferta culturală dezvoltată de muzeele locale, judeţene, naţionale şi de importanţă naţională. În multe zone ale ţării, muzeele, chiar cele judeţene sau locale, sunt esenţiale în stimularea turismului cultural, generând efecte economice

asigurată de marii expoziții itinerante în plan internațional în ultimii ani, sub egida Muzeului Național de Istorie a României, dar nu numai, la care au participat însă, în consorții, zeci de alte institutii.

Similar vor fi afectate instituții cu caracter unic precum Direcțiile județene de cultură, care vor fi transferate în subordine locală. Numite impropriu "servicii descentralizate ale Ministerului Culturii", Direcțiile județene sunt în fapt niște unități deconcentrate cu sarcini expres de monitorizare și preservare pentru patrimoniul național și care nu trebuie subordonate aceluiași entități care decid afectarea obiectivelor de patrimoniu la nivel local. Se produce o dezechilibrare a celui Balance of Power pe care se întemeiază orice societate democratică. Între altele, Direcțiile de Cultură emit avizele de export definitiv ale unor bunuri culturale în calitate de reprezentant al Ministerului Culturii. Acum Statul va fi reprezentat de autoritatea locală, fără control în domeniul exportului de artefacte?

3. „Începând cu exercițiul bugetar al anului 2024, la elaborarea și aprobarea bugetelor locale, cheltuielile efectuate de autoritățile publice locale aferente capitolului bugetar 67: Cultură, Recreere, Religie și Sport nu pot depăși 7,5% din veniturile proprii realizate în exercițiul bugetar precedent;”

Reducerea sub 7,5% a capitolului bugetar 67 înseamnă în mod concret reducerea bugetului majorității instituțiilor de cultură din țară cu 50%. În condițiile în care cheltuielile cu salarizarea în bugetul unei instituții de cultură e în medie de 50-60%, reducerea impusă de Guvern ar duce la o catastrofă în domeniul muzeal în mod particular și în sectorul cultural în general.

În concluzie, Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor alături de alte organizații din sectorul cultural se opune măsurilor distrugătoare cuprinse în proiectul de ordonanță, așa cum a fost prezentat „pe surse”, și ne oferim sprijinul profesional pentru realizarea de măsuri cu adevărat optime, înțelegând și respectând nevoia Guvernului României de a restrânge cheltuielile cu aparatul propriu.

Ne solidarizăm și cu alte puncte de vedere deja exprimate referitoare la caracterul nociv al măsurilor propuse: Memoriul UNITER și petiția actorilor intitulată „Oprăști distrugerea CULTURII”, analiza realizată de INCFC numită „Impactul negativ al măsurilor de austeritate bugetară asupra domeniului culturii”, petiția DJC intitulată „Stop distrugerii Direcțiilor Județene pentru Cultură” și punctul de vedere al Domnului Virgil Ștefan Nițulescu, directorul MNȚR, care avertizează că Ordonanța Guvernului distruge muzeele”, a transmis Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor (CNMC).

1. Dr. PETAC Viorel-Emanuel – președinte
2. Dr. CHIȚULESCU Gabriel – vicepreședinte
3. Dr. TĂNĂSOIU Carmen – vicepreședinte
4. Dr. FULGA Ligia – vicepreședinte
5. Dr. STAN Melanya – vicepreședinte
6. GĂUCAN Ioan – vicepreședinte
7. Dr. MUNTEANU Lucian – membru
8. Dr. TOMA Corina-Florica – membru
9. Dr. DEJAN Monica-Sanda – membru
10. Dr. PÎRVULESCU Cosmin-Dan – membru
11. Dr. MĂNDESCU Dragoș-Alexandru – membru
12. Dr. NEMETI Irina – membru
13. Dr. ȘERBĂNESCU Florinel – membru
14. Dr. ILIE Oana – membru
15. Dr. ION Narcis Dorin – membru

17. Dr. MIREA Mădălina – membru

18. Dr. CREȚU Mirela – membru

19. Dr. ONOIU Georgiana – membru

20. Conf. univ. dr. NICULESCU Gheorghe – membru

21. Lect. univ. dr. SERENDAN Cristina – membru